

Odchyt labutí velkých na řece Berounce u kostela sv. Jiří.

V předešlém díle našeho cyklu o DES OP a Záchrané stanici živočichů Plzeň jsme se pohybovali kolem roku 1992. V tu dobu Dobrovolný ekologický spolek – ochrana ptactva žádal o registraci a skupinka nadšenců o záchrané stanici pro divoká zvířata teprve jen snila. Dnes pootočíme kolem pomyslného stroje času o pár let dál, a dostaneme se tak na začátek další důležité etapy a činnosti našeho spolku.

o spolupráci s Integrovaným záchranným systémem

Mezi základní a nejdůležitější pilíře Integrovaného záchranného systému (IZS) bezesporu patří profesionální hasičské záchrané sbory. Ty kromě svých běžných povinností a funkcí, a není jich zrovna málo, dost často pomáhají i při ochraně přírody a záchraně volně žijících zvířat. Proto není divu, že za 25 let naší činnosti máme za sebou právě s hasiči nespočet úspěšných zásahů a akcí.

Klabava /RO/

Dne 31. 5. 1994 v dopoledních hodinách hlásí nejménovaný občan telefonicky hlavnímu krajskému koordinátorovi pro ochranu a výzkum čápa bílého RNDr. Stanislavu Benedovi nález mrtvého dospělého čápa bílého, ležícího pod drátou elektrického vedení na louce kousek pod komínem, na kterém je čapí hnízdo. V ten moment se rozjíždí záchraná akce, přes síť místních zpravodajů necháváme hnízdo nepřetržitě sledovat a poprvé v životě se obracím na profesionální hasiče Plzeňského krajského záchranného sboru s žádostí o pomoc: „Dobrý den, jsem ten a ten a potřeboval bych se, prosím, nějak dostat na vysoký tovární komín v Klabavě. Na místě došlo k úhynu jednoho z rodičů čápa bílého a je třeba prověřit, zda na hnízdě nejsou vejce či mláďata. Bez vaší pomoci a žebříku se tam nedostaneme.“ Odpověď byla rychlá a stručná: „Ano, to není problém, chlapi vyjíždějí, jak potřebujete.“ Domlouváme čas zásahu a všechno běží jako na drátku. Prověřuji ještě jednou aktuální dění kolem hnízda. Dospělý, a od dopoledne sledovaný čap na hnízdě, hnízdo neopustil, za dobu

cca 6 hodin neproběhlo ani jedno střídání, ani jedna kontrola a ani jedno krmení. Čap na hnízdě je nervózní, občas se zvedne, něco tam porovná a zase si sedne. Není co řešit, musíme nahoru.

Pod komín přijíždí hasičské auto s výsuvným žebříkem, muži v hasičských oblecích a přilbách prohlédnou terén, prověří podloží a připravují se do akce. Na konec žebříku osadí koš a už stoupám s jedním z hasičů směrem k hnízdu. Houpe to, kývá do stran, ale je to takový fofr, že nepohodlí ani nevnímám. Blížíme se k hnízdu, dospělý pták se zvedá, nechce se mu dolů, ale nakonec z hnízda odletí. Pravděpodobně to byla samice, seděla na dvou hladových, cca 5-7 dní starých čapích mláďatech. Takhle malá mláďata jeden z rodičů sám nevychová, je třeba je sundat a nakrmit. Za cvakání fotoaparátů regionálních médií sjíždíme s mláďaty na zem. Děkuji hasičům za jejich pomoc, jen díky nim byla tato čapí mláďata úspěšně zachráněna.

Od té doby jsme v celém kraji spolu s hasiči podobným způsobem zachránili přes 60 čápů bílých. Nebylo to vždy jen při prokázaném úhynu jednoho z rodičů hnízdícího páru, ale třeba i v případech, kdy se

Čvičení – manipulace se zvířaty, přesun ptáků na jinou lokalitu.

Záchraná akce labutě velké na řece Radbuze v Plzni.

Asistence hasičů u hořícího dutého stromu, ve kterém zimovali netopýři rezaví. Strom zapálen od cigaretového nedopalku.

Záchrana mladého čápa bílého, zamotaného do provazu na hnízdě na nepřístupném komíně, Chotíkov.

odrostlé mládě či dospělý pták napíchl například na hromosvod, zamotal do provázku na hnízdě nebo se propadl do nebezpečného komína.

Často s námi hasiči vyjíždějí i na rekonstrukce a úpravy čapích hnízd či na mimořádné kroužkovací akce. Důležité je zejména to, že spolupráce funguje po celé ČR a je vysoce ceněna.

Plzeň Doubravka, řeka Berounka, lokalita kostel u sv. Jiří.

Blesk uhodil do trafostanice a transformátorový olej se stružkou dostal až do řeky. Mastný šedavý povlak pokrývá vodní hladinu v šířce celé řeky v úseku několik stovek metrů... Takto začal další příběh.

„Co to je? Zvláště to zapáchá a divně to maže. Klasický olej to není, to by vypadalo jinak, a hlavně, kde se to tu vzalo?“

V tu dobu už profesionální hasiči hledali zdroj znečištění na horním toku řeky a další skupina stavěla nornou stěnu na lokalitě u Jiřího. Jsem na místě, neboť když jde o podobnou událost, hasiči vždy raději zavolají, abychom společně řešili situaci volně žijících zvířat. *„Bude třeba projet horní úsek nad nornou stěnou a zkontrolovat vodní ptáky. Divokých kachen tady teď moc není, ale nahoře jsou nějaké labuť, bude lepší to raději prověřit.“* Usedám do motorového člunu a vyrážíme proti proudu. Má slova se potvrdila, cca po dvou stech metrech odchyťujeme jednu zamaštěnou labuť. Má poměrně velký ponor, je promáčená, snaží se ze sebe mastnotu sundat, ale moc jí to nejde. Naštěstí jí nešlo ani létání, a tak ji po krátké honičce máme ve člunu a pokračujeme dál v kontrole řeky.

Labutí jsme s hasiči zachránili už nespočet. Troufám si říci, že za dobu naší spolupráce jich budou stovky. Nejčastěji chytáme

labuť zamotané do rybářských vlasců či se spolknutým rybářským háčkem. Výjimkou nejsou ani případy, kdy ptáci zůstanou v bahně na vypuštěném rybníku, jindy hledáme poraněné labuť na delším úseku řeky. Ojedinele pak jezdíme společně chytat labuť na silnici či je sbírat z oploceňných pozemků, z odpadních jímek a čističek odpadních vod. Úzce spolupracujeme i v případech nejrůznějších nálezových situací, povodní a mimořádných stavů.

Případů, kdy zasahujeme společně s hasiči, je mnoho. Do této spolupráce se počítají všechny zásahy, kdy dojde například k zamotání živočicha do nepřístupné ochranné sítě na budově nebo pádu zvířat do nejrůznějších šachet, kanálů a světlíků, či případy zvířat sražených na páteřních komunikacích a podobně. Případů je hodně a naše spolupráce je jak technická, tak profesní či odborná.

Snažíme se společně pomáhat zvířatům i lidem, a není to vždy jednoduché. Proto klademe velký důraz na osvětu, vzdělávání a informovanost široké veřejnosti. Je důležité, aby lidé věděli nejen kam zavolat, když se něco stane, ale uměli rovněž zvážit, zda to je či není opravdu nutné. Hasiči ani my nemáme na starosti jen zvířata a banální problémy. Práce hasičů je natolik náročná a nebezpečná, že i my se snažíme nezatěžovat je zbytečností. Takže zvažte i Vy, než vytočíte číslo 150, zda je to opravdu potřeba a zda daný problém nezvládnete vyřešit sami.

Závěrem sám děkuji hasičům za jejich pomoc, přízeň i podporu. Bez nich bychom to nezvládli!

■ Karel Makoň
DESOP Plzeň

**Kroužkování mlád'at čápa bílého na hnízdě v Klabavě v roce 2015.
Foto: Karel Brož**

Kroužkování mlád'at čápa bílého v Planě u Mariánských Lázní.